ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від "15" липня 2020 р. № 41/2

Щодо законопроекту про внесення змін
до деяких законодавчих актів України
щодо стимулювання ефективного користування
ділянками нафтогазоносних надр
(реєстр. № 3187)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування розглянув законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр (реєстр. № 3187), поданий народним депутатом України Железняком Я. І., і відзначає.

Згідно з пояснювальною запискою законопроектом пропонується ліквідувати "сплячі" спецдозволи на користування нафтогазоносними надрами та запровадити дієві механізми протидії неефективному використанню спецдозволів у майбутньому.

Також зазначено, що реалізація положень законопроекту потребує внесення змін до Податкового кодексу України та Бюджетного кодексу України і має розглядатися одночасно з пов’язаними законопроектами "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр" (реєстр. № 3188) та "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр" (реєстр. № 3189).

Комітет підтримує необхідність законодавчого врегулювання питань, пов‘язаних із збільшенням ефективності використання спеціальних дозволів на користування надрами, проте до запропонованого законопроекту можна висловити ряд зауважень і пропозицій, на які також вказує Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України.

У законопроекті йдеться про додаткову плату за користування площею ділянок лише нафтогазоносних надр, що фактично є дискримінаційним механізмом, ознакою нестабільності оподаткування, може збільшити податкове навантаження на відповідних надрокористувачів, негативно позначитися на

інвестиційній привабливості сфери їх діяльності, а також не узгоджується з принципом нейтральності оподаткування, який полягає в установленні податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків (пункт 4.1.8 статті 4 Податкового Кодексу України). Крім цього, запропонований диференційований підхід не є системним, оскільки стосується тільки нафтогазоносних надр, хоча проблема "сплячих" спеціальних дозволів стосується видобування всіх корисних копалин.

Крім того, статтею 26 Кодексу України про надра і статтею 27 Закону України про нафту і газ визначено механізм державного впливу на користувачів надр, які отримали спеціальний дозвіл на користування надрами, однак не здійснюють користування ними. Зокрема, право користування надрами припиняється органом, який надав надра у користування, а у разі незгоди користувачів, - у судовому порядку, у разі, якщо користувач без поважних причин протягом двох років, а для нафтогазоперспективних площ та родовищ нафти та газу - 180 календарних днів не приступив до користування надрами. Зазначені норми чинного законодавства конкуруватимуть із запропонованими законопроектом у разі його прийняття.

За відсутності аналізу практики припинення права користування надрами органами, які надали їх у користування, або у судовому порядку. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України вважає подану законодавчу пропозицію не обґрунтованою належним чином, а запропонована редакція законопроекту не дає можливості однозначно встановити, з якого моменту починається відлік часу для виникнення підстав початку судової процедури, які "відповідні державні органи" мають підтверджувати факт несплати своїми висновками, і що мається на увазі під "початком процедури анулювання».

При цьому запропонована законопроектом нова частина статті 27 Закону України "Про нафту і газ" стосовно підстави для початку процедури анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами в судовому порядку не узгоджується с чинною частиною 2 цієї статті, відповідно до якої анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у судовому порядку здійснюється у разі незгоди надрокористувача.

Прикінцевими та перехідними положеннями законопроекту пропонується Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом і забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом. У разі прийняття законопроекту, що потребуватиме внесення змін до ряду нормативно-правових актів, до нього має додаватися перелік таких актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття, як це передбачено частиною 8 статті 90 Регламенту Верховної Ради України.

На думку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України законопроект вимагає техніко-юридичного доопрацювання, а рішення щодо його розгляду має прийматися за результатами розгляду законопроекту "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо

стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр" (реєстр. № 3188), з яким він системно пов'язаний та є похідним від нього, оскільки саме змінами до Податкового кодексу запроваджуються нові податки та збори, про які йдеться у запропонованому законопроекті.

За висновком Комітету з питань бюджету законопроект матиме опосередкований вплив на показники бюджету (може призвести до збільшення доходів бюджету від платежів нафтогазодобувної промисловості залежно від практики застосування даної законодавчої ініціативи та прийняття і практики застосування системно пов’язаного законопроекту за реєстр. № 3188). У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством. До законопроекту не надано фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), яке вимагається відповідно до норм Бюджетного кодексу України (частина перша статті 27) та Регламенту Верховної Ради України (частина третя статті 91).

Мініекоенерго підтримало законопроект (листи від 19.03.2020 № ВР/1.1-17.1.l-7257 та від 25.03.2020 № ВР/1.1-17.1.1-7908).

До Комітету також надійшов лист Американської торгівельної палати в Україні, у якому висловлено ряд зауважень і пропозицій щодо законопроекту та запропоновано провести ґрунтовні обговорення та аналіз його положень паралельно з обговоренням напрацювань щодо нової редакції Кодексу України про надра, враховуючи відповідність мети законопроекту запропонованому інструменту її реалізації (введення нового податку), а також потенційні ризики для добросовісних надрокористувачів.

Комітет взяв до уваги лист суб'єкта законодавчої ініціативи, народного депутата України Железняка Я. І., що з урахуванням економічної кризи та значних змін у видобувній сфері ним проводяться консультації із всіма стейкхолдерами та представниками ринку, а законопроект (реєстр. № 3187) буде доопрацьовуватися.

Зважаючи на викладене, Комітет в и р і ш и в:

1. Рекомендувати Верховній Раді України відхилити законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр (реєстр. № 3187), поданий народним депутатом України Железняком Я. І.

2. Співдоповідачем при розгляді законопроекту від Комітету визначити народного депутата України Якименка Павла Віталійовича.

Голова Комітету **О. БОНДАРЕНКО**